

Spis treści

Od Autorów	11
1. Geneza powstania książki	12
2. Argumenty za podjęciem badania	13
3. Zakres badania i jego wyniki	16
4. Komu i co praca ta zawdzięcza?	16
5. Nasze oczekiwania	18
Część A Raport z badań	21
Wstęp	
Cele opracowania i założenia metodyczne	22
1. Zakłady czy przedsiębiorstwa przemysłowe jako podstawa badania	22
2. Wielkość badanych zakładów	24
3. Zakłady państwowe a spółdzielcze	25
4. Kryteria zaliczenia zakładów do kategorii nowych, odbudowanych, rozbudowanych i zlikwidowanych	25
5. Źródła danych	28
Rozdział I	
Wpływ osiągnięć i niepowodzeń transformacji w gospodarce na sytuację w przemyśle	30
Rozdział II	
Budowa nowych zakładów przemysłowych w PRL i ich rola w całym potencjale przemysłowym kraju	39
1. Rola inwestycji w rozwoju przemysłu w PRL	39
2. Polityka przemysłowa PRL podstawą wyboru budowanych nowych zakładów	42
3. Zakłady przemysłowe zbudowane w PRL na tle potencjału przemysłowego kraju w 1988 roku	47

4. Struktura branżowa nowych zakładów zbudowanych w PRL	53
5. Rozkład budowy nowych zakładów w czasie. Pierwsza i druga faza industrializacji Polski	61
6. Gałęzie przemysłu o największym udziale nowych zakładów przemysłowych	65
7. Przestrzenne rozmieszczenie nowych zakładów przemysłowych zbudowanych w PRL	69
8. Nowe okręgi przemysłowe zbudowane w PRL	76

Rozdział III

Uprzemysłowienie i deindustrializacja Polski	80
1. Wzrost poziomu uprzemysłowienia Polski	81
2. Zmniejszenie rozpiętości w rozwoju przemysłu pomiędzy województwami	85
3. Zwrot w procesie uprzemysłowienia i odwrócenie dotychczasowych tendencji	88
4. Deindustrializacja Polski naturalna czy patologiczna?	92
5. Zdolność rozwojowa a skala „utraconych korzyści”	96

Rozdział IV

Ogólny bilans likwidacji po 1989 roku zakładów przemysłowych w Polsce	102
1. Spory wokół zaliczenia niektórych zakładów do grupy zlikwidowanych	103
2. Obiektywne przyczyny likwidacji zakładów przemysłowych	105
3. Skala potencjału przemysłowego zlikwidowanych zakładów w przemyśle	110
4. Struktura branżowa całości zlikwidowanych zakładów w przemyśle	116
5. Zmiany w strukturze przemysłu według wielkości zakładów	122
6. Losy po 1989 roku zakładów zbudowanych w Centralnym Okręgu Przemysłowym	124
7. Losy po 1989 roku nowych okręgów przemysłowych zbudowanych w PRL	130
8. Kontrowersje wokół specjalnych stref ekonomicznych	132
9. Przestrzenne rozmieszczenie utraty majątku spowodowanej likwidacją zakładów w całym przemyśle	133
10. Województwa najbardziej zagrożone ujemnymi konsekwencjami deindustrializacji	138
11. Próba syntezy	142

Rozdział V

Przyczyny wyjątkowo dużej skali likwidacji po 1989 roku zakładów przemysłowych w Polsce	148
1. Brak strategii przemysłowej	148
2. Pośpiech w przeprowadzaniu reformy ustrojowej	151
3. Błędy w doktrynie i wyjątkowo nieprzyjazny stosunek państwa do własnego przemysłu państwowego	152
4. Nadużywanie kryteriów finansowych w decyzjach o likwidacji zakładów	158
5. Fiskalne źródła upadku przedsiębiorstw po 1989 roku	163
6. Ograniczenia w kredytowaniu przemysłu i rola banków w procesie transformacji	166
7. Błędy w prywatyzacji przemysłu państwowego	173

8. Ceny sprzedanych zakładów przemysłowych a ich rzeczywista wartość	181
9. Brak ochrony gruntów poprzemysłowych przed nieuzasadnionym przekształcaniem ich w działki budowlane	186
10. Rola szczebla centralnego i lokalnego w procesie transformacji	189
11. Wyjątkowe nasilenie tendencji do indywidualnego bogacenia się kosztem majątku publicznego	191

Rozdział VI

Internacjonalizacja przemysłu w Polsce	194
1. Struktura własności potencjału przemysłowego w 1989 roku i obecnie	195
2. Rola zakładów nowych zbudowanych w PRL oraz starszych w potencjale firm z udziałem kapitału zagranicznego	206

Część B Dokumentacja wyników badania

211

Rozdział VII

Podstawowe dane i informacje o nowych zakładach zbudowanych w PRL i zasięgu ich likwidacji po 1989 roku	212
1. Problem klasyfikacji przemysłu w podziale na gałęzie i branże	213
2. Zbiornicze dane o liczbie i potencjale przemysłowym nowych zakładów zbudowanych w PRL	217
3. Największe nowe zakłady zbudowane w PRL	232
4. Ewolucja zmian w strukturze nowych zakładów według rodzajów przemysłu	237
5. Struktura branżowa zlikwidowanych zakładów zbudowanych w PRL	239
6. Przestrzenne rozmieszczenie nowych zakładów zbudowanych w PRL	245
7. Lokalizacja nowych zakładów w przemysłach wysokiej techniki	256
8. Rola miast wojewódzkich jako miejsca lokalizacji nowych zakładów przemysłowych	257

Rozdział VIII

Podstawowe dane i informacje o zakładach starszych powstałych przed 1949 rokiem i zasięgu ich likwidacji po 1989 roku	260
1. Zbiornicze dane o liczbie i potencjale przemysłowym zakładów powstałych przed 1949 rokiem, a zlikwidowanych po roku 1989	261
2. Zlikwidowane zakłady powstałe przed 1949 rokiem o największym potencjale przemysłowym	274
3. Rola zakładów starszych zlikwidowanych po 1989 roku w całym potencjale w poszczególnych gałęziach przemysłu	278
4. Przestrzenne rozmieszczenie utraty majątku w wyniku likwidacji w grupie zakładów starszych w podziale na województwa	281

Rozdział IX

Połączony wykaz zakładów przemysłowych istniejących w 1988 roku, a zlikwidowanych po roku 1989	291
---	-----

Część C Wnioski 297

Rozdział X

Polskie doświadczenia z transformacji w przemyśle — wnioski i propozycje na przyszłość	298
--	-----

1. Czy można było w Polsce uniknąć tak szerokiej likwidacji zakładów przemysłowych
po 1989 roku?	300
2. Wnioski z doświadczeń polskich dla innych krajów wchodzących na drogę transformacji	305
3. Wniosek najważniejszy dla przyszłości	310

Rozdział XI

Paląca potrzeba nowoczesnej reindustrializacji Polski	314
---	-----

Rozdział XII

Podsumowanie dla decydentów	322
-----------------------------------	-----

Część D Aneksy 331

Aneks I

Wykaz gałęzi przemysłu według klasyfikacji PKD 2004	332
---	-----

Aneks II

Dziedziny zaliczane do przemysłów wysokiej techniki w świetle definicji amerykańskich	333
---	-----

Aneks III

Zbiorczy wykaz zakładów przemysłowych istniejących w 1988 roku, a zlikwidowanych po 1989 roku	334
--	-----

Literatura	393
------------------	-----

Spis tabel	395
------------------	-----

Informacje o autorach	399
-----------------------------	-----